

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення: електронний режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення 30.09.2020);

4. Закон України «Про національну поліцію»: електронний режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> (дата звернення 29.09.2020);

5. Наказ МВС України №1395 від 07.11.2015 «Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі»: електронний режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15#Text> (дата звернення 29.09.2020).

ГАРАНТІЇ ТА СТИМУЛИ В ДИПЛОМАТИЧНІЙ СЛУЖБІ УКРАЇНИ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ЗАКОНОДАВСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Козинець А. А.

здобувач вищої освіти

Запорізького національного університету

Усатенко Д. І.

здобувач вищої освіти

Запорізького національного університету

м. Запоріжжя, Україна

Загальносвітовий масштаб пандемії, спричинений вірусом COVID-19, суттєво вплинув на звичний стан речей. Зміни не оминули й законодавство країн, яке наразі гнучко підлаштовується під стан ситуації, яка розвивається у світі. Держава зі свого боку намагається усіма доступними й можливими способами сприяти запобіганню поширенню вірусу COVID-19 серед населення, а тому оперативне втручання органів законодавчої влади є неминучим заходом впливу на правове регулювання правовідносин всередині держави.

Різке запровадження карантину в Україні насамперед має на меті запобігання поширенню інфекції серед населення, а також зменшення ризику зараження вірусом людей, професія яких відноситься до типу «людина-людина». Специфіка таких професій полягає у безпосередньому контакті із людьми, чим і пояснюється підвищений ризик

небезпеки зіткнутися із носієм вірусу COVID-19. Дипломатична служба України є яскравим прикладом такої роботи. Більше того, взаємодія із людьми в такому випадку виходить не тільки на всеукраїнський, а й на міжнародний рівень. Враховуючи особливості роботи дипломатичних працівників за кордоном у період поширення пандемії по всьому світу, актуальною постає проблема реформування законодавства України в частині гарантій та стимулів таких працівників.

Специфіка роботи дипломатичних службовців полягає у тому, що державні службовці мають виконувати свої професійні обов'язки поза межами України. В силу того, що під час поширення пандемії дипломатичні та консульські установи за кордоном не припиняли свою роботу, питання правового статусу таких осіб постає актуальним для дослідження.

Дипломатичні установи України розміщені у 118 країнах світу [1]. Серед низки держав, у яких працюють українські дипломатичні службовці, є певні країни, які пережили або продовжують переживати кризову ситуацію у зв'язку із стрімким поширенням коронавірусу. При введенні в Україні карантину на загальнодержавному рівні, в силу вступили ряд обмежень [6]. Так, Кабінетом Міністрів України було встановлено розпорядження на заборону перетину державного кордону України усіма видами транспорту, включаючи пішохідне його перетинання [6]. Однак, впровадження таких протиепідеміологічних заходів не припинило роботу консульських та дипломатичних установ України за кордоном. Як зазначало Міністерство закордонних справ України: «... закордонні дипломатичні установи тимчасово, на один тиждень з 15 по 20 березня 2020 року включно, переходять на особливий режим, який передбачає дистанційну форму роботи ...» [2]. Однак, при форс-мажорних випадках, де потрібні негайні консульські дії та функції, особливо пов'язані з пандемією, установи працюють у звичайному режимі [2].

Особливе становище дипломатичних працівників під час карантинних обмежень пояснюється завданнями їхньої служби, направленими на захист прав та інтересів громадян і юридичних осіб України за кордоном [5]. Однак, в той же час, для таких людей та членів їх сімей існують ризики для здоров'я.

Прийняття такої норми пояснюється специфікою роботи таких працівників. Особа, уповноважена на виконання певних функцій з представництва, несе конкретно визначене коло повноважень. Саме тому не у будь-якому випадку можливе тимчасове заміщення такого працівника. Особлива потреба у дипломатичних працівниках виникла в період загострення пандемії у певних регіонах світу, що супроводжувалося примусовим видворенням іноземців за межі держав. В такій ситуації опинилися і громадяни України, які на цей момент знаходилися у

країнах із найбільш високим показником захворюваності. Зокрема, це стосувалося Китаю, Італії та США, в яких пік пандемії досяг найвищих показників у лютому, березні та липні 2020 року, відповідно [7]. Наразі, станом на вересень 2020 року, найбільша кількість захворювань спостерігається у Росії, Мексиці та Індонезії [7]. Кожна із зазначених держав має дипломатичне представництво України, а, відповідно, і дипломатичних працівників – громадян України. В силу виконуваних службових обов'язків дипломатичні працівники не можуть покинути країну свого перебування у зв'язку із запровадженням карантину. Так, враховуючи необхідність особистих прийомів громадян України дипломатичними представництвами та консульськими установами за кордоном, дипломатичні працівники знаходяться у великій зоні ризику поширення вірусу COVID-19. Саме тому актуального значення набувають гарантії та стимули, передбачені законодавством України для таких працівників.

Відповідно до чинного законодавства України, дипломатичні службовці забезпечуються соціальними гарантіями та мають ряд заохочень, пов'язаних із безпосереднім виконанням службових обов'язків. Зокрема, дипломатичним службовцям та членам їхніх сімей оплачуються витрати, пов'язані із наданням медичної допомоги або медичним страхуванням, що забезпечують необхідний обсяг екстреної, первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги на території держави акредитації та/або держав зони відповідальності закордонної дипломатичної установи України [5]. Така передбачена законом гарантія, на нашу думку, є доволі оптимальним проявом державного забезпечення і створення належних умов праці дипломатичним працівникам, особливо у випадках, коли вони виконують свої повноваження за кордоном протягом тривалого часу. Отже, у будь-яких випадках зазначеним особам гарантовані усі види медичної допомоги, що актуально при перебуванні дипломатичних працівників у країнах із особливим епідеміологічним станом.

Актуальним питанням щодо правового статусу дипломатичного службовця у період здійснення ним службових обов'язків постають стимули. Чинним законодавством України передбачені підстави для відзначення особи певними видами заохочення. Особливою формою стимулу виступають надбавки. Так, законодавство України встановлює надбавки державним службовцям за: вислугу років, ранг державного службовця та за додаткове навантаження [4]. Досвід правового регулювання іноземних держав свідчить про наступне. За законодавством Республіки Казахстан, підставою для заохочення державного службовця є виконання завдань особливої важливості та складності [3]. Італійська система стимулювання при встановленні премій бере за

основу рівень складності обстановки, в яких була виконана робота державного службовця [8]. Беручи за основу позитивний досвід наведених країн, вбачаємо доцільною рецепцію зазначених положень у вітчизняну нормативно-правову базу. В силу того, що деякі дипломатичні представники від України вимушені перебувати у країнах з високим рівнем захворюваності, де епідеміологічна ситуація у стані кризи, пропонуємо наступне нововведення у законодавство України: доповнити Закон України «Про державну службу», а саме статтю 56 частиною 4¹ наступного змісту: «надбавка за роботу в умовах, що є небезпечними для життя та здоров'я державного службовця у зв'язку з виконанням такою особою службових повноважень, встановлюється керівником державної служби державному службовцю за поданням його безпосереднього керівника у розмірі 25 відсотків посадового окладу державного службовця на час його перебування в умовах, небезпечних для життя та здоров'я». Вважаємо дану пропозицію актуальною, оскільки українські дипломатичні працівники, що працюють у подібних умовах, мають бути належним чином заохочені. Вони здійснюють свої обов'язки, ризикуючи власним здоров'ям та життям. А тому за час перебування державних службовців у небезпечній обстановці, останнім має бути присуджена надбавка за роботу в умовах, що створюють небезпеку для життя та здоров'я.

Беручи до уваги усе вищезазначене, враховуючи аргументи, наведені на основі аналізу та зіставлення вітчизняного та зарубіжного законодавства, доходимо наступних висновків.

1. Україна поступово наближається до статусу країни – члена європейського співтовариства. Задля досягнення кінцевої мети одним із основних напрямів розвитку держави є реформування чинного законодавства. Реформи потребує і законодавство про стимули. Оскільки дипломатична служба відіграє вагомий роль у встановленні, підтриманні та розвитку міжнародних та міждержавних відносин, праця дипломатичних службовців та їх особливі заслуги мають бути належним чином заохочені з боку уповноважених органів. Особливо це питання актуальне у період виконання такими особами службових обов'язків у період розгортання пандемії COVID-19.

2. Рецепція позитивного досвіду інституту стимулювання країн Європи у чинне законодавство України вдосконалисть стан правового регулювання правовідносин з питань заохочення працівників дипломатичного корпусу.

3. Гарантії дипломатичним працівникам в частині медичного забезпечення заслуговують на особливу увагу. По-перше, це є актуальним при виконанні роботи державними службовцями в умовах пандемії. По-друге, вітчизняне законодавство таким чином піклується про добробут

своїх громадян, які вимушені перебувати за кордоном протягом тривалого часу, особливо на небезпечних для життя та здоров'я територіях. Як наслідок, дипломатичним службовцям та членам їхніх сімей гарантовані усі види медичної допомоги, за потреби.

4. Пропозиція доповнення діючого законодавства України в частині стимулів – встановлення надбавки за виконання службових обов'язків державним службовцем в умовах, що є небезпечними для життя та здоров'я, стане актуальним вдосконаленням нормативно-правової бази. Адже в умовах реформування вітчизняного законодавства, враховуючи продовжувану ситуацію із пандемією COVID-19, зазначена норма закону набуде актуального практичного значення.

Література:

1. Міністерство закордонних справ України. Дипломатичні установи. URL: <https://mfa.gov.ua/diplomaticzni-ustanovi/inozemni-diplomaticzni-ustanovi-v-ukrayini>. (дата звернення: 17.09.2020).

2. Міністерство закордонних справ України. Новини. URL: <https://mfa.gov.ua/news/diplomaticzni-ustanovi-ukrayini-za-kordonom-prodovzhat-nadavati-dopomogu-gromadyanam-v-osoblivomu-rezhimi>. (дата звернення: 17.09.2020).

3. О дипломатической службе Республики Казахстан : Закон Республики Казахстан от 7 марта 2002 г. № 299-ІІ. Дата оновлення: 26.11.2019. URL: https://online.zakon.kz/document/?doc_id=1029703#pos=347;-18. (дата звернення: 17.09.2020).

4. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. Дата оновлення: 23.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>. (дата звернення: 14.09.2020).

5. Про дипломатичну службу : Закон України від 07.06.2018 р. № 2449-VIII. Дата оновлення: 07.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19>. (дата звернення: 14.09.2020).

6. Про тимчасове закриття деяких пунктів пропуску через державний кордон та пунктів контролю : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.03.2020 р. № 288-р. Дата оновлення: 17.06.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/288-2020-p>. (дата звернення: 17.09.2020).

7. COVID-19 coronavirus pandemic. Worldometer. URL: <https://www.worldometers.info/coronavirus/#countries>. (дата звернення: 17.09.2020).

8. Decreto del Presidente Della Repubblica : Ordinamento dell'Amministrazione degli affari esteri, 5 gennaio 1967, n. 18. URL: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1967-01-05;18!vig=>. (дата звернення 05.11.2019).